

впливу деградованого ґрунту на навколишнє середовище значно зростає за прояву водних ерозійних процесів.

Література

1. Гиляров М.С. Особенности почвы как среды обитания и ее значение в эволюции насекомых. – М. : Изд-во АН СССР, 1949. – 280 с.
 2. Гудзон Н. Охрана почв и борьба с эрозией. – М. : Изд-во "Колос", 1974. – 304 с.
 3. Добровольский Г.В., Никитин Е.Д. Экологические функции почвы. – М. : Изд-во МГУ, 1986. – С. 1-137.
 4. Ковда В.А. Почвенный покров, его улучшение, использование и охрана. – М. : Изд-во "Наука", 1981. – 182 с.
 5. Крикунов В.Г., Полупан Н.И. Почвы УССР и их плодородие. – К. : Изд-во "Вища шк.", 1987. – 319 с.
 6. Скородумов А.С. Земледелие на склонах. – К. : Вид-во "Урожай", 1970. – 427 с.
 7. Сурмач Г.П. Водная эрозия и борьба с ней. – Л. : Изд-во "Гидрометеиздат", 1976. – 253 с.
 8. Травлєсв А.П., Бєлова Н.А., Звєрковський В.М. Теоретичні основи лісової рекультивації порушених земель у Західному Донбасі на Дніпропетровщині // Ґрунтознавство. – 2005. – Т. 6, № 1-2. – С. 19-29.
-

УДК 332.64.332.77.24.332.334

Здобувач Р.О. Коваль –

Львівський національний аграрний університет

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ КАДАСТРУ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ

Висвітлено передумови створення кадастру рекреаційних територій. Розроблено засадничі принципи цього кадастру. Досліджено його тематичний спектр у контексті розвитку територій.

Competitor R.O. Koval – National agrarian university, Lviv

Tendency and state analysis of territories recreation cadastre forming in Ukraine

In the article the possibility of creation of the recreation territory cadastre are described. The possible direction for precondition creation of recreation territory cadastre is worked out. The thematic of forming of recreation territory cadastre are researched and connected with territory development analysis.

На сучасному етапі дедалі більшої актуальності набуває проблема формування кадастру рекреаційних територій в Україні. Саме тому увагу науковців привертають ґрунтовні дослідження, пов'язані з проблемою використання територій, які мають виражену рекреаційну специфіку.

Системний аналіз досліджень з архітектури, технічних, географічних та інших наук, пов'язаних з темою кадастру рекреаційних територій, ми здійснювали на основі тематики освоєння територій і створення кадастрів, не обмежуючись проблемами, пов'язаними з кадаструванням, оскільки це надто б звузило інформативність нашої роботи.

Метою нашого огляду є дослідження різних аспектів територіальних кадастрів, пов'язаних зі спеціалізацією 05.24.04. – Кадастр і моніторинг земель. Це комплексна галузь досліджень. При тому, що маємо справу з одним об'єктом (землею), аспекти досліджень можуть і повинні значно відрізнятися.

Основою для обліку та аналізу досліджень стали не тільки назви робіт, але і реферати. Роботу було виконано на основі електронної бази даних Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, яка містить десятки тисяч назв, зокрема дисертаційних досліджень, виконаних після 1991 р. За попередні ж роки у базі даних Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського є дисертаційні дослідження, виконані в Україні. Інші пострадянські держави представлені розрізненими роботами.

Систематичні дослідження формування кадастру рекреаційних територій та тематики, пов'язаної з аналізом розвитку територій, дало змогу сформулювати такі висновки.

По-перше, сучасні тенденції в освоєнні території, територіальні аспекти управління та розвитку на належному рівні висвітлено в дисертаційних дослідженнях [1, 3-6].

По-друге, різні тематичні аспекти на рівні досліджень розроблено дуже нерівномірно. Можна констатувати, що з деяких проблем є десятки досліджень, а з інших – їх обмаль. Імовірно, є й теми, які автори дисертаційних досліджень оминають увагою.

До прикладу, впадає у вічі надмір досліджень з тематики територіального керування, стосовно ж кадастрів територій їх надзвичайно мало. Нам вдалося знайти тільки одне дослідження, яке стосується кадастру. Це робота С.М. Білокриницького "Картографо-геодезичне забезпечення земельно-кадастрових робіт в регіоні (проблеми, методика, застосування)" [2]. Така ситуація вочевидь цілком незадовільна. Адже що не може бути коректного розгляду проблем територіального управління без систематичного дослідження теми кадастрів, які мають вирішальне значення в ефективному управлінні.

По-третє, у сучасній Україні кричущі випадки порушень земельного законодавства загрожують перейти у стійку тенденцію. Йдеться передусім про несанкціоноване використання земель, яке має чітко виражені регіональні особливості. Здавалося б, вони повинні насамперед становити предмет дисертаційних досліджень. Проте, проблема несанкціонованого використання земель в Україні висвітлюється вкрай недостатньо. Нам не вдалося знайти жодного спеціального дослідження з цієї тематики. Наприклад, з порушенням функціонального зонування урбанізованих територій, явищами самозахоплення земель. Марно очікувати ефективного територіального управління, якщо не мати наукових висновків щодо землекористування.

Щодо дослідження рекреаційних територій, тематика, пов'язана з несанкціонованим використанням земель, дуже актуальна. Наприклад, у Криму це явище набуло масового характеру.

По-четверте, є чимало дисертаційних досліджень з проблем рекреації й рекреаційних територій. Вони найбільш важливі для нас через те, що його тематично пов'язані з кадастрами саме рекреаційних територій. Є десятки досліджень з рекреаційної і туристичної тематики. Вкажемо у списку літератури тільки деякі з них. Тематика таких досліджень цілком різноманітна.

Характерно, що цей великий масив досліджень, мало пов'язаний з тематикою кадастрів територій. Дослідження з рекреаційної тематики можуть

бути більш, або менш важливими з теоретичного, методологічного й практичного поглядів. Зв'язок між численними фрагментарними дослідженнями рекреаційної активності людей і особливостями розвитку рекреаційних територій саме з кадастром не завжди легко визначити. Щоби використовувати узагальнений масив інформації, пов'язаної з дослідженням рекреаційної активності саме для створення кадастру рекреаційної території й визначення його ефективного використання, потрібно проробити велику додаткову роботу. Але загалом відродно, що рекреаційна тематика активно розробляється. У разі практичної потреби створення детального кадастру рекреаційних територій того чи іншого регіону України знайдеться вдосталь висококваліфікованих дослідників та експертів на рівні кандидатів і докторів наук.

По-п'яте, наше дослідження, пов'язане із систематичним дослідженням теоретичної й методологічної тематики кадастрів рекреаційних територій, містить елементи новизни. Таких досліджень на рівні кандидатських і докторських дисертацій в Україні раніше не здійснювали. Запропонований підхід до певної міри дає змогу зробити крок уперед у розумінні новітніх процесів, пов'язаних з численними проблемами рекреаційних територій. Таке дослідження тематики вдосконалення управління саме рекреаційними територіями, несанкціонованого використання земельна цих територіях, і наголос саме на кадаструванні надзвичайно актуальні, оскільки інтенсивні освоєння рекреаційних територій відбуваються цілком спонтанно, нерідко з несанкціонованим використанням земель.

Висновки

Кадастр рекреаційних територій та питання, пов'язані з його створенням та використанням, мають принципово важливе значення. Без кадастру рекреаційних територій неможливо вирішити питань, пов'язаних з розвитком територій, значною кількістю екологічних та інших питань, оскільки саме кадастр може бути основою продуктивного розвитку рекреаційних територій. З огляду на специфіку цих територій, у них потрібно шукати баланс між рекреаційним навантаженням та збереженням потенціалу.

Рекреаційні території є складним об'єктом реєстрації і управління розвитком. Проблеми її реєстрації виникати з багатьох причин. Це можуть бути техногенні катастрофи, пов'язані з потраплянням нафти та нафтопродуктів у Чорне море. Вони можуть на декілька років позбавити територію перспективи. Поки будуть ліквідовані наслідки техногенної катастрофи і відновиться престиж рекреаційної території, її інфраструктура може зазнати банкрутства. Проблеми можуть бути пов'язані також з появою нових конкурентів. Наприклад, для Криму такими конкурентами можуть бути курорти Російської Федерації, Туреччини, Болгарії. Існує багато проблем, які виникають перед рекреаційними територіями. Саме з цієї причини управління ними повинно базуватися на науковій основі. Кадастр рекреаційних територій, який враховує чисельні загрози її розвитку, надзвичайно важливий.

Завдяки систематичному аналізу дисертаційних досліджень, є змога чітко сформулювати об'єкт і предмет дослідження саме за спеціальністю 05.24.04 – Кадастр і моніторинг земель. Це важливо з огляду на те, що робота

повинна відповідати чітким вимогам, сформульованим ВАК України. Аналіз дисертаційних досліджень нам дає змогу більш конкретно сформулювати мету та завдання власного дослідження.

Література

1. **Бабарицька В.К.** Територіальна організація комплексу міжнародного туризму України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук: спец. 11.00.02 / Київський ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 1997. – 25 с.
2. **Білокриницький С.М.** Картографо-геодезичне забезпечення земельно-кадастрових робіт в регіоні (проблеми, методика, застосування) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук: спец. 11.00.12 / НАН України; Ін-т географії. – К., 2003. – 20 с.
3. **Давиденко Л.І.** Державне регулювання сфери туризму на обласному рівні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02 / Донецький держ. ун-т управління. – Донецьк, 2006. – 20 с.
4. **Красильников А.В.** Формирование региональной бюджетно-налоговой системы в условиях экономической нестабильности (на примере Курганской области) : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. экон. наук.- Курган : Изд-во КГУ. – 1999. – 26 с.
5. **Лушик А.В.** Гидроминеральные ресурсы Крыма // Вопросы развития Крыма. – 1997. – Вып. 4. – С. 44-53.
6. **Шаптала О.С.** Державне управління сферою рекреаційного обслуговування в Автономній Республіці Крим в умовах ринкових відносин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук з держ. упр.: спец. 25.00.02 / Національна академія держ. управління при Президентові України. – К., 2005. – 36 с.

УДК 630*15:639.12:502(477.42)

Асист. О.Л. Кратюк, канд. біол. наук –

Житомирський національний агроекологічний університет

ЕКОЛОГО-ЛІСІВНИЧА ХАРАКТЕРИСТИКА ТОКОВИЩ ГЛУЩЦЯ (*TETRAO UROGALLUS* L.) В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПОЛІССЯ

Детально проаналізовано токовища глушця в умовах Центрального Полісся. Визначено вплив лісівничих та інших чинників на розташування токовищ. Встановлено залежність між окремими чинниками та розташуванням токовищ.

Ключові слова: глушець, *Tetrao urogallus*, токовище, екологічні і лісівничі чинники.

Assist. O.L. Kratyuk – Zhytomyr national agroecological university

Ecologo-forestry characteristics of the leks of Capercaillie (*Tetrao urogallus* L.) under conditions of Central Polissya

A detailed analysis of the leks of Capercaillie was made in Central Polissya. Dependence between separate forestry and other factors and leks placing was calculated. Arrangement of leks was developed were counted.

Keywords: Capercaillie, *Tetrao urogallus*, lek, ecological and forestry factors

Актуальність теми. Глушець (*Tetrao urogallus* Linnaeus, 1758) є невід'ємним елементом лісових екосистем Полісся. Його можна розглядати як індикатор загального антропогенного навантаження на лісові біогеоценози. Зараз цей мисливський птах на території України малочисельний. Його занесено до Червоної книги України (1994) та взято під охорону "Конвенцією про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі"